

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ХХІ СТОЛІТТІ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

XLV Міжнародної наукової студентської конференції
за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2021 рік
(м. Полтава, 13-14 квітня 2022 року)

ЧАСТИНА 1

Полтава
2022

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ХХІ СТОЛІТТІ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**XLV Міжнародної наукової студентської
конференції за підсумками науково-дослідних
робіт студентів за 2021 рік**

(м. Полтава, 13–14 квітня 2022 року)

Частина 1

**Полтава
ПУЕТ
2022**

УДК 001:378.014.61"21"(477.53)(082) *Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено*
А43

Редакційна колегія:

О. В. Манжура, д. е. н., доцент, проректор із науково-педагогічної роботи Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ);

О. В. Гасій, к. е. н., доцент, директор Навчально-наукового центру забезпечення якості вищої освіти ПУЕТ;

А. С. Ткаченко, к. т. н., доцент, директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ;

В. В. Саранин, к. філол. н., доцент, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ.

Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті : тези доповідей XLV Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2021 рік (м. Полтава, 13–14 квітня 2022 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2022. – Ч. 1. – 320 с. – Текст укр., англ. мовами.

ISBN 978-966-184-427-7

Збірник містить тези доповідей XLV Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2021 рік. Проблеми, порушені авторами публікацій, вирізняються своєю актуальністю та новизною наукових підходів. Увагу зосереджено на висвітленні результатів наукових досліджень у різних галузях науки та якості вищої освіти.

УДК 001:378.014.61"21"(477.53)(082)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2022

ISBN 978-966-184-427-7

2. Чому впровадження РРО/ПРРО вигідне і легальному бізнесу і пересічному споживачу. URL: <https://sumy.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/561025.html> (дата звернення: 07.04.2021).
3. Килимове бомбардування ФОПів. URL: <https://forbes.ua/inside/kovrovaaya-bombardirovka-fop-kak-proshel-pervyy-mesyats-totalnoy-fiskalizatsii-malogo-biznesa-28012022-3424> (дата звернення: 06.04.2021).

ТЕНДЕРНІ ЗАКУПІВЛІ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ

П. С. Карачковська, студентка спеціальності Фінанси, банківська справа та страхування, група ФК м-11

О. В. Тимошенко, к. е. н., доцент кафедри фінансів і банківської справи – науковий керівник

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

В еру цифрових технологій все частіше використовуються електронні системи для більш безпечного та прозорого управління ланцюжком закупівель та поставок. Так, створена система електронних державних закупівель «Prozorro» в Україні замінила паперові тендери на електронні, що проводяться через акредитовані торгові майданчики Prozorro.

З метою досягнення ефективності управління сфери державних закупівель був прийнятий Закон № 922-VIII «Про публічні закупівлі», яким встановлені правила здійснення публічних закупівель, оскільки від проведення закупівлі, з одного боку, залежить стан забезпечення державних і суспільних потреб (інтересів), добробут населення, а з другого – економічний розвиток суб'єкта господарювання.

Тендерна закупівля є різновидом публічних закупівель, де постачальник обирається шляхом конкурентного відбору найкращої пропозиції серед декількох учасників в електронній системі закупівель. Для бізнесу – це шанс отримати клієнта завдяки виключно якості власної продукції (робіт, послуг) та конкурентним перевагам.

Замовник, виходячи з потреб, формує заявку та розміщує оголошення про закупівлю, включаючи опис до предмета закупівель – кількість, технічні характеристики, а також вимоги до постачальників. Підприємство, будучи учасником закупівлі, має відповідати певним кваліфікаційним критеріям, а саме:

- наявність в учасника процедури закупівлі обладнання, матеріально-технічної бази та технологій;
- наявність в учасника процедури закупівлі працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід;
- наявність документально підтвердженого досвіду виконання аналогічного (аналогічних) за предметом закупівлі договору (договорів);
- наявність фінансової спроможності, яка підтверджується фінансовою звітністю [1].

Вимоги до тендерної документації встановлюються замовником з метою перевірки учасника, його можливостей забезпечити реалізацію проекту закупівлі та виконати всі необхідні вимоги. До кінця терміну подання пропозиції учасники тендеру можуть ставити уточнюючі запитання замовнику щодо документації.

Щоб закупівля відбулася, потрібна щонайменше:

- участь одного виконавця у спрощеній закупівлі, де вартість товарів, робіт і послуг дорівнює або перевищує 50 тис. грн та є нижчою порогу, встановленого для відкритих торгів;
- участь двох – у відкритих торгах, де вартість для товарів і послуг – від 200 тис. грн, а для робіт – від 1,5 млн грн [1].

Якщо подана менша кількість пропозицій, закупівля скасовується. Коли ж у відкритих торгах достатньо учасників, проводиться аукціон і в призначені дату та час система оприлюднює ціни, які було запропоновано учасниками та розподіляє їх від найвищої до найнижчої.

Аукціон має три етапи, на кожному з яких учасники знижують ціни до такого рівня, який можуть собі дозволити, але потрібно, щоб кожен крок зниження перевищував мінімальний крок аукціону, який було вказано в умовах торгів. Після закінчення третього етапу аукціону система розкриває учасників та документи, які вони надали в тендерній пропозиції.

Відповідно до правил тендерних торгів основним критерієм оцінки пропозиції для замовника є економічна вигода. У разі невідповідності тендерним вимогам учасника буде відхилено і почнеться розгляд наступного потенційного постачальника, який за результатами аукціону посів друге місце, але якщо замовника задовольняють умови, які запропонував виконавець з найменшою ціною, наявність та повнота документації, він може оголосити першого учасника переможцем торгів.

Усі учасники тендеру будуть повідомлені про результати торгів та мають право звернутися за роз'ясненнями щодо конкурентних переваг обраного постачальника, що дозволить підприємствам скорегувати власний клієнтський сервіс та попрацювати над привабливістю власних пропозицій для потенційних замовників. Також учасники мають змогу подати скаргу за результати тендеру до Антимонопольного комітету України, якщо, на їх думку, торги пройшли з порушенням законодавства. Після того, як буде завершений період оскарження, сторони підписують угоду та починають співпрацю.

У результаті використання електронної системи публічних закупівель за 2021 р. держава підписала контрактів на 790 млрд грн завдяки аукціонам та бізнесу, а саме було проведено 343 тис. тендерів, на яких змагались 69 тис. учасників. Зокрема, найбільше коштів на закупівлях було витрачено в таких сферах, як будівництво та ремонтні роботи – 416 млрд грн (сюди ж входить будівництво та ремонт доріг усіх типів – 270 млрд грн), 83 млрд грн – паливо та електроенергія і 45 млрд грн на ліки, медичні товари та медобладнання [2].

Запроваджена електронна система публічних закупівель – засіб прогресивний, але не досконалий через наявність зловживань під час формування конкурентних пропозицій з метою залучення конкретного постачальника, а саме:

- зазначення в тендері спеціальних умов або занадто деталізованих вимог до предмету закупівлі, під які підходить продукція конкретного виробника. Окрім цього, можуть вказуватися специфічні вимоги до продукції, яку постачає конкретне коло постачальників, наприклад, точний розмір продукції, колір, відтінок, вагу тощо. З метою відбору потрібного постачальника в тендері можуть зазначати умови, які встановлюють конкретну відстань розташування постачальника від замовника, наприклад, у радіусі 10 км. Такі нюанси не заборонені законом, а отже, їх можуть використовувати органи державної влади та місцевого самоврядування для підбору постачальників, які вступили з ними в змову. Платформа «Dozorro» [3] може простежити такі випадки, однак притягнути до відповідальності керівників державної установи чи уповноважену особу неможливо через відсутність юридичних порушень;

— обмеження періоду подання документів або внесення змін в умови тендеру. З метою виграшу тендеру конкретним підприємством, яке вступило в змову з державними органами влади й органами місцевого самоврядування, замовник оголошує торги за термін менший, ніж учасник зможе отримати відповідні довідки про відсутність податкового боргу (5 календарних днів), про несудимість директора (30 календарних днів) тощо. Також замовник може вносити зміни до умов тендеру, наприклад, необхідність представити специфічні сертифікати якості продукції, на отримання яких потрібно більше часу, ніж тривають тендерні процедури.

Для мінімізації таких зловживань у процесі формування тендерних процедур та організації торгів доречно внести правки до Закону України «Про публічні закупівлі» шляхом додавання норми про заборону внесення змін у тендерну документацію після оголошення про проведення відкритих торгів. Винятком можуть бути лише форс-мажорні обставини, пов'язані з війною або зі стихійним лихом. У такому випадку замовник не зможе скористатися можливостями щодо витребування тієї чи іншої довідки або сертифіката якості продукції з метою відсіювання учасників торгів. Також доцільно заборонити в тендерній документації встановлювати вимоги про місце розташування постачальника. Встановлення таких вимог до тендерної процедури дасть змогу суттєво мінімізувати недоліки у сфері публічних закупівель і підвищити рівень конкуренції, що матиме позитивний вплив як на ціну, так і на якість поставленої продукції, послуг і виконаних робіт.

Публічні закупівлі з точки зору перспектив для українських підприємств — чудова нагода їх виходу на нові перспективні ринки збуту для розширення своєї діяльності та, відповідно, збільшення прибутковості власного бізнесу. Однак недоліки в правовому регулюванні зумовлюють випадки формування корупційних схем у системі публічних закупівель «Prozorro». З метою їх мінімізації у контексті формування та проведення тендерних процедур необхідними є законодавчі зміни, спрямовані на створення чітких правил тендерних процедур, які стосуються вибору постачальників, визначення характеристик продукції і чіткого переліку документації, заборони на внесення змін у

тендерну документацію після оголошення терміну початку торгів та ін.

Список використаних інформаційних джерел

1. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 № 922-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/922-19> (дата звернення: 07.04.2022).
2. Офіційний веб-портал системи електронних публічних закупівель «Prozorro». URL: <https://prozorro.gov.ua> (дата звернення: 07.04.2022).
3. Моніторинговий портал публічних закупівель «Dozorro». URL: <https://dozorro.org> (дата звернення: 08.04.2022).

РОЛЬ СТРАХУВАННЯ ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТРАХОВИКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

К. О. Луньова, студентка спеціальності Фінанси, банківська справа та страхування, група ФБССмб-11

А. М. Соколова, к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи – науковий керівник
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Згідно з Законом України «Про страхування» «страхування – правовідносини щодо захисту страхових інтересів фізичних та юридичних осіб (страховий захист) при страхуванні ризиків, пов'язаних з життям, здоров'ям, працездатністю та пенсійним забезпеченням, з володінням, користуванням і розпорядженням майном, з відшкодуванням страхувальником заподіяної ним шкоди особі або її майну, а також шкоди, заподіяної юридичній особі, у разі настання страхових випадків, визначених договором страхування, за рахунок коштів фондів, що формуються шляхом сплати страхувальниками страхових премій (платежів, внесків), доходів від розміщення коштів таких фондів та інших доходів страховика, отриманих згідно із законодавством» [1].

Воєнний стан не є підставою для звільнення від виконання страховою компанією своїх зобов'язань, однак це підстава для застосування інституту форс-мажору, якщо страховий випадок стався в період дії воєнного стану.

«Страховий випадок – подія, передбачена договором страхування або законодавством, ризик виникнення якої застрахований, з настанням якої виникає обов'язок страховика здійснити